

La plana de la Selva, un espai natural pendent de protecció

LLUÍS VILAR, GABRIEL MERCADAL I JOSEP GESTI
Grup de Recerca de Flora i Vegetació de la Universitat de Girona

Quaderns de la Selva, 16

•
Any 2004

p. 15 a 18

• CENTRE D'ESTUDIS SELVATANS •

La Selva és una comarca mediterrània amb un paisatge molt variat, ja que comprèn terres des del litoral al cims del Montseny. Des d'un punt de vista geomorfològic i també paisatgístic, hom la subdivideix en tres sectors: el litoral que comprèn la costa i la serralada Litoral o de Marina, la depressió de la Selva (o plana selvatana) i la serralada Prelitoral del sector Montseny-Guilleries. En aquesta comunicació ens centrarem en la plana selvatana, el sector de la comarca amb un nombre major d'hàbitats i espècies singulars amenaçats com a conseqüència de la ocupació física del territori.

El pla de la Selva és el bloc enfonsat de l'extrem nord de la depressió Prelitoral catalana, que arriba fins a Girona ciutat; aquest bloc és format per substrats quaternaris i pliocènics que donen relleus suaus i sòls profunds, tot i que també hi ha afloraments de roca granítica i volcànica en determinats punts que solen correspondre als turons de més elevació.

El clima de la zona és mediterrani subhúmit, caracteritzat per les precipitacions prou elevades (> 700 mm anuals), gairebé tan nombroses a la primavera com a la tardor i, sobretot, amb una elevada regularitat de pluges primaverals; a tot això s'hi afegeix una acusada inversió tèrmica hivernal que comporta temperatures més baixes a la plana que a les serres veïnes, més dies de boira i, en definitiva, menys evaporació i per tant més quantitat d'aigua disponible pels vegetals. Aquesta disponibilitat hídrica és especialment important a la primavera, quan les plantes realitzen el màxim creixement.

Aquestes característiques geològiques i climàtiques especials permeten que a la plana de la Selva existeixin ambients humits on hi creixen plantes poc comunes, algunes de les quals tenen el seu òptim a la muntanya humida, i que són absents a la resta de comarques litorals catalanes. Diversos d'aquests hàbitats amb llurs espècies singulars són a punt desaparèixer. D'entre els més interessants i més amenaçats destaquem els següents:

Formacions boscoses

La *roureda acidòfila*, que és l'exponent de la vegetació potencial de plana i on s'hi desenvolupen espècies ben peculiars, com ara l'endèmica VIOLA SELVATANA (*Viola canina* ssp. *silvensis*)

La *vermeda*, el bosc de ribera que voreja els principals cursos fluvials, i que a la plana de la Selva, en plena terra baixa, alberga diverses espècies dels boscs frescals de muntanya com ara el LLIRI DE NEU (*Galanthus nivalis*)

La *freixeneda* inundable de plana, hàbitat molt amenaçat i exclusiu de la comarca, on hi constituïria el bosc de les zones inundables

Bosc mixt de roures i suros a la plana. Foto: Santi Ramos.

Formacions arbustives

La brolla de bruc d'escombres que pot contenir el LLIRI ROSA DE SANT BRU (*Simethis mattiazi*), planta que a les terres catalanes només creix a la Selva

El bruguera dominat pel BRUC VERMELL (*Erica cinerea*), un bruc propi de la zona atlàntica europea; la seva presència demostraria, precisament, l'existència d'un clima atlàntic a la comarca, humit i poc fred

Herbassars, prats i pradells humits

La jonquera de JONQUET (*Eleocharis palustris*) i FELANDRI FISTULÓS (*Oenanthe fistulosa*), hàbitat que a les terra catalanes és exclusiu de la plana de la Selva i a l'Alt Empordà

Els prats de dall de terra baixa que representen l'últim refugi per a diverses espècies higròfiles com ara *Trifolium pratense*, *Orchis laxiflora* ssp. *laxiflora*, *Alopecurus pratensis*, *Linaria commutata* ssp. *commutata*...

Les salenques dels prats de Sant Sebastià, a Caldes de Malavella, on hi habiten un conjunt d'halòfits (és a dir plantes pròpies de llocs salats) com ara *Puccinellia festuciformis*, *Spergularia maritima*, *Chenopodium glaucum*, *Hordeum marinum* ssp. *marinum*, entre altres, i tot això al bell mig de la depressió de la Selva i a 17 km de la costa.

Amenaces i necessitat de protecció de la plana

L'amenaça principal és l'ocupació física del territori per l'augment de polígons industrials, zones urbanes i grans eixos viaris que s'estenen sense una ordenació global de la depressió selvatana, sinó en funció de la prioritat de cada municipi. Això comportarà en un futur, a banda de la desaparició d'hàbitats i d'espècies, la pèrdua de la funció de connector biològic que desenvolupa la plana de la Selva entre el sector litoral i el prelitoral.